

Alkohol och Coping –

Preliminära resultat från en studie av ett webbaserat program för ungdomar i familjer med alkoholproblem

Tobias Elgán, forskare STAD

(Stockholm förebygger Alkohol- och Drogproblem)

1. Varför stöd via internet?
2. Bakgrund till Alkohol och Coping
3. Presentation av Alkohol och Coping
4. Utvärdering och preliminära resultat

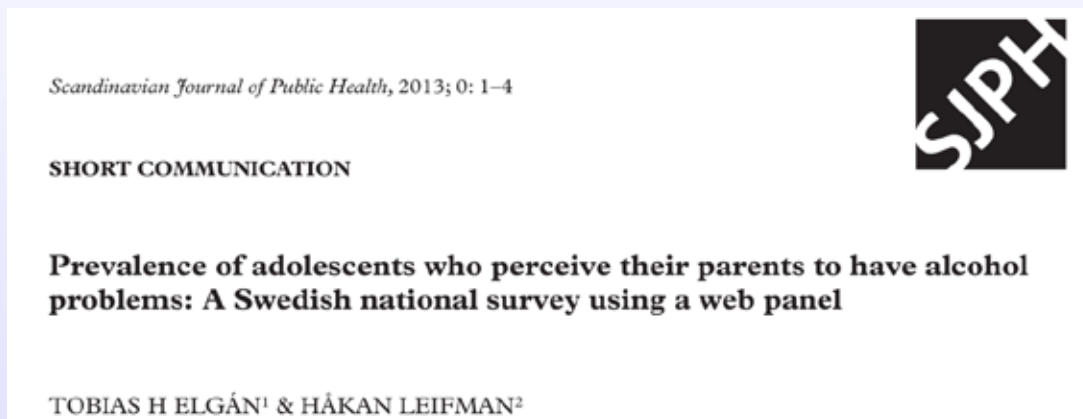
Kort om STAD

(STockholm förebygger Alkohol- och Drogetproblem)

- STAD (www.stad.org) startade 1995, enhet inom CPF sedan 2010
- Drygt 20 anställda: hälften forskare / hälften praktiker
- Arbetar med förebyggande insatser, utvecklar/testar lovande strategier/metoder som utvärderas vetenskapligt
- Verksamhet inom bl a följande områden:
  - Alkohol- och narkotikaprevention på restauranger samt primärvården
  - Ungdomsinriktad prevention (föräldrastöds- & skolprogram)
  - Anhörigverksamhet
  - Dopningsförebyggande arbete på gym

Varför behövs stöd via internet?

- Omfattande problem – många barn/ungdomar som berörs
  - **Internationellt:** 8-27% minst en förälder med alkoholproblem¹
  - **Fhi:** 20% minst en vuxen med riskabel alkoholkonsumtion²
  - **CHES:** 17% föräldrar med riskbruk/narkotikaanvändning³

- **STAD:** Enkätstudie till 1000 16-18-åringar med frågor *hur de själva upplever* föräldrars alkoholvanor⁴
  - » 20% upplever föräldrars konsumtion som problematisk
  - » 44% upplever att någon i deras närhet dricker för mycket

Psykisk ohälsa^{1,4}

Tidigare
alkoholdebut^{1,2}

Sämre
skolprestation³

Medför ökad risk för t.ex.

Eget riskbruk^{1,2}

Uppförandestörning⁴

Våldsövergrepp⁵

¹Johnson, *Pediatrics* 1999

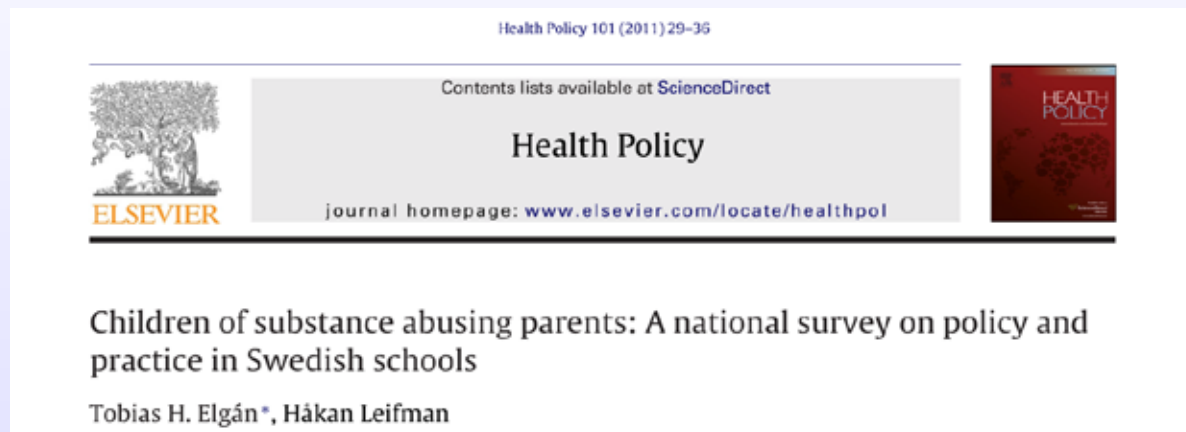
²Chassin, *J Abnorm Psychol* 1991

³McGrath, *J Stud Alcohol* 1999

⁴Sher, *Alcohol Health Res World* 1997

⁵Velleman, *Child Abuse Review* 2008

- Finns det tillgängligt stöd?
  - 85% av Sveriges kommuner erbjuder stödverksamhet¹
  - Men, endast 1-2% som nås av stöd¹
  - Svårt att identifiera och rekrytera till stödverksamhet^{1,2}

- » ~20% av skolor har aldrig identifierat
- » ~70% saknar tydliga rutiner (policy/handlingsplan)
- » ~60% saknade fortbildning
- » **Skolpersonal har svårt att identifiera och vet ej hur de ska agera**

¹Junis kommunrapport 2012

²Elgán, *Health Policy* 2011

- Flera fördelar med stöd via internet, t ex:
  - Ökad tillgänglighet, enkelt att använda, anonymt
- Forskning visar att webbaserad behandling ofta är minst lika effektiv som traditionell behandling¹
- Stöd via internet och ungdomar
  - Internet är idag en naturlig del av ungas vardag
  - Hög datorvana
  - Föredrar info om alkohol/narkotika via webben²
  - Mindre stigmatiserande än traditionella metoder³
  - Webbaserat stöd kan således nå väldigt många!

¹Barak, *J Tech Hum Services* 2008

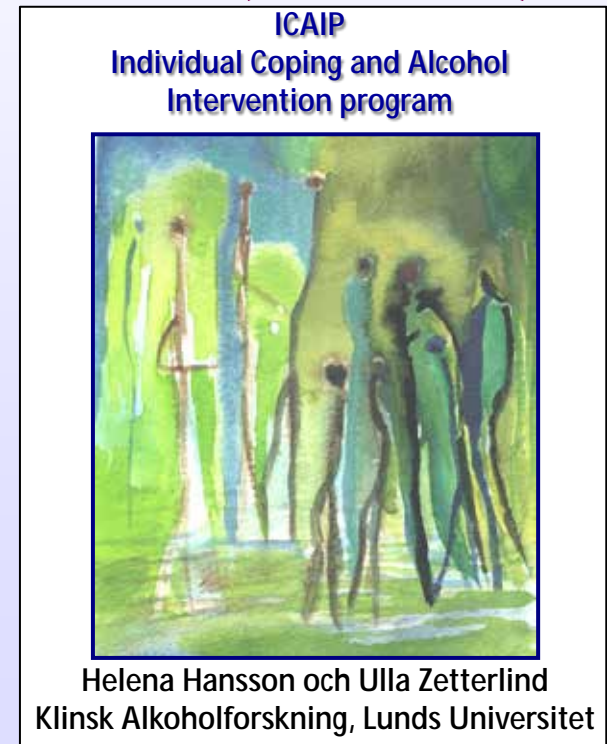
²Flash Eurobarometer no 233

³Elliot, *Addict Behav* 2008

Alkohol och Coping

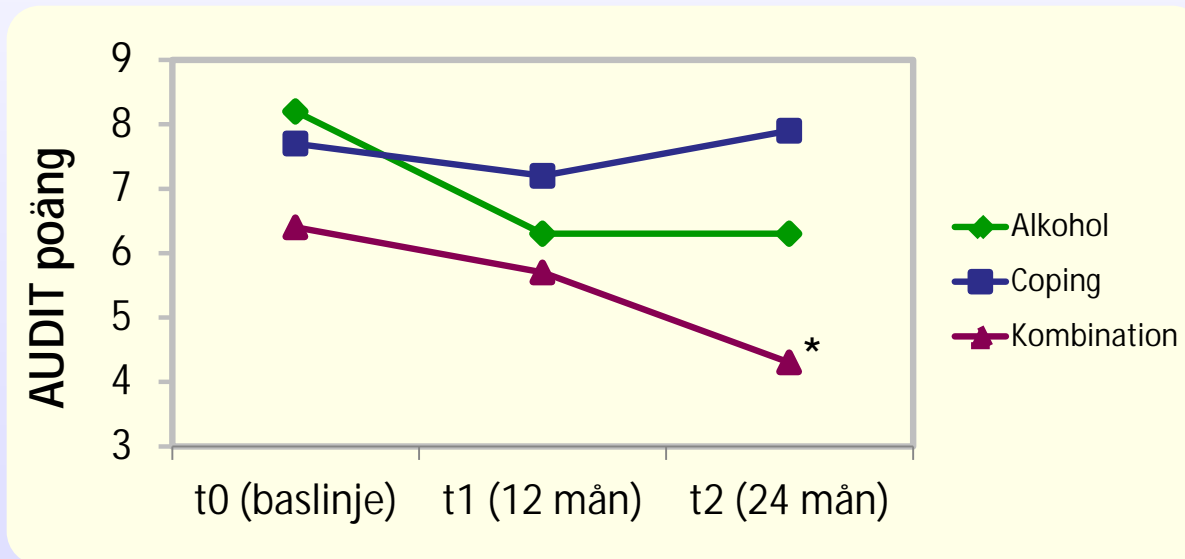
- Bakgrund:

- Initierades av CAN (Centralförbundet för Alkohol- och Narkotikaupplysning)
- ICAIP utvecklad av Helena Hansson/Ulla Zetterlind (Lunds univ)^{1,2}
  - » Manualbaserat "face-to-face"-program till universitetsstudenter
  - » KBT-baserat program, inslag av MI
- ICAIPs uppbyggnad³:
  - » Introduktion (ca 30 min)
  - » Copinginterventionsdel (ca 35 min)
  - » Alkoholinterventionsdel (ca 35 min)
  - » Avslutning + hemuppgifter (ca 20 min)
  - » Uppföljning efter ca 4 veckor

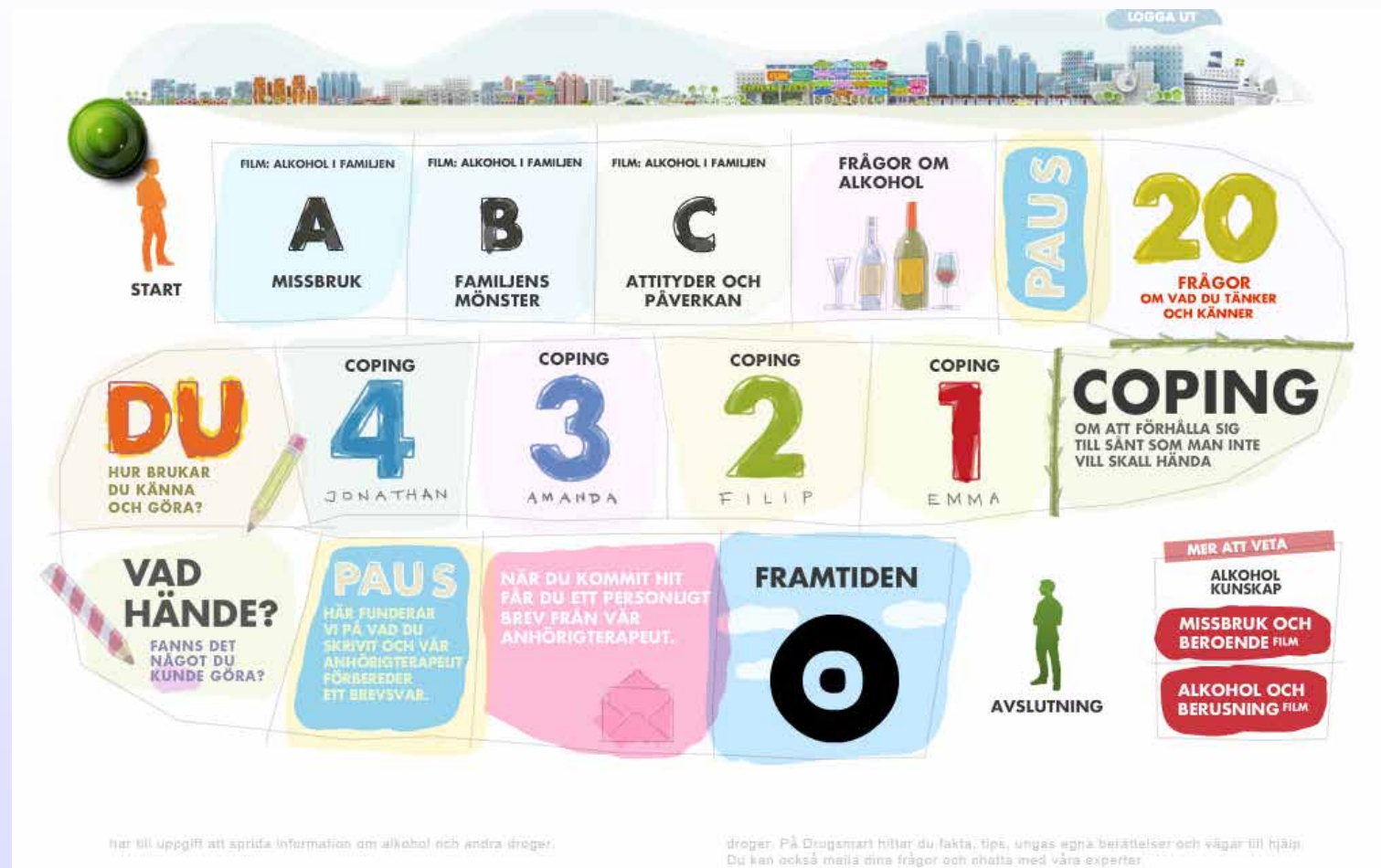

- ICAIP utvärderades i en RCT med tre grupper:
  1. Alkoholintervention
  2. Copingintervention
  3. Kombinationsintervention (Alkohol + Coping)
- Resultat^{1,2}

– Viktigt att intervensera kring både alkohol och coping!

- Helena, Ulla & Nicklas Kartengren (Nka, tidigare CAN)
  - ICAIP omgjord till webbaserad intervention
  - Anpassad för 15-19-åringar
  - Producerad av Funkis Multimedia AB
  - Utvärderas av STAD

Föreläsningar om alkohol

Tre filmbaserade föreläsningar

Missbruk (8min): *Arv och miljö. Risk och skyddsfaktorer.*

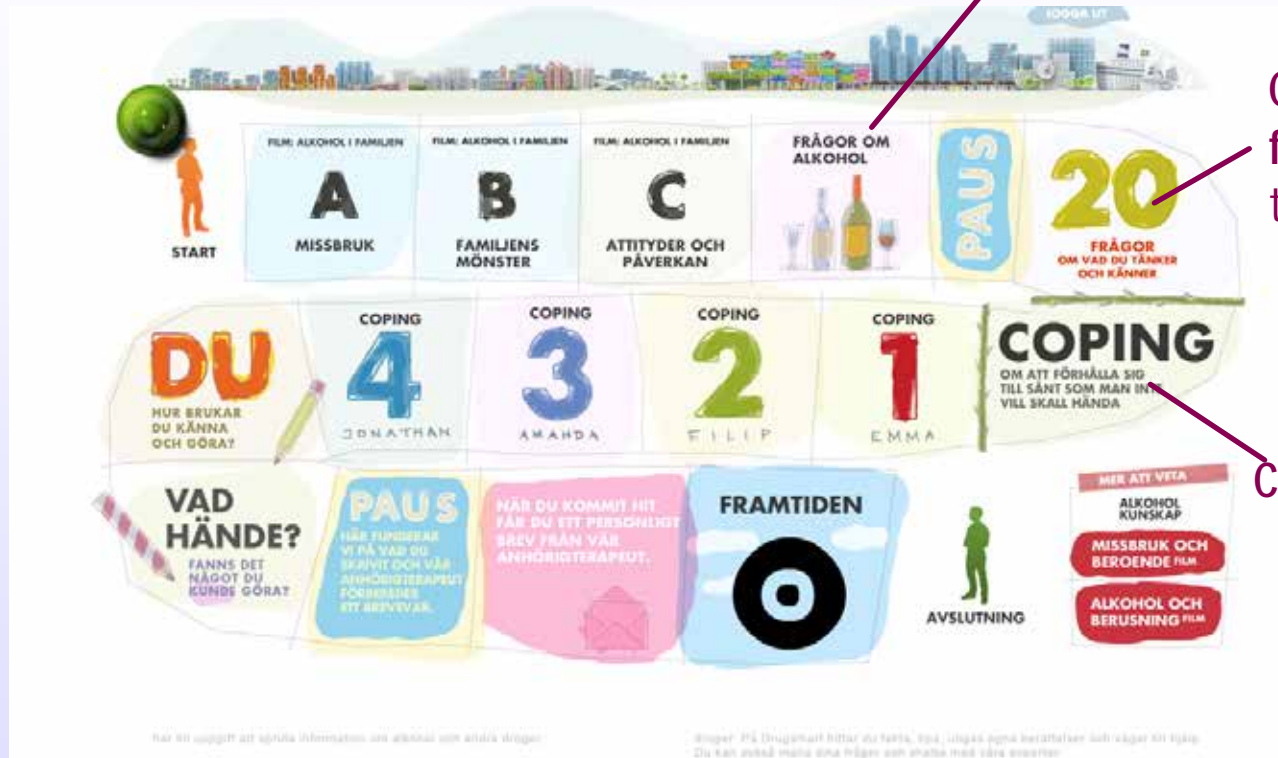
Familjens mönster (10 min):
Hur familjen anpassar sig efter den som har missbruksproblem.

Attityder och förväntningar (15 min):
Alkohol och förväntningar. Vad händer vid berusning? Vad är riskbruk?

Frågor kring alkohol
& automatiserad
feedback

Copingrelaterade
frågor & automa-
tiserad feedback

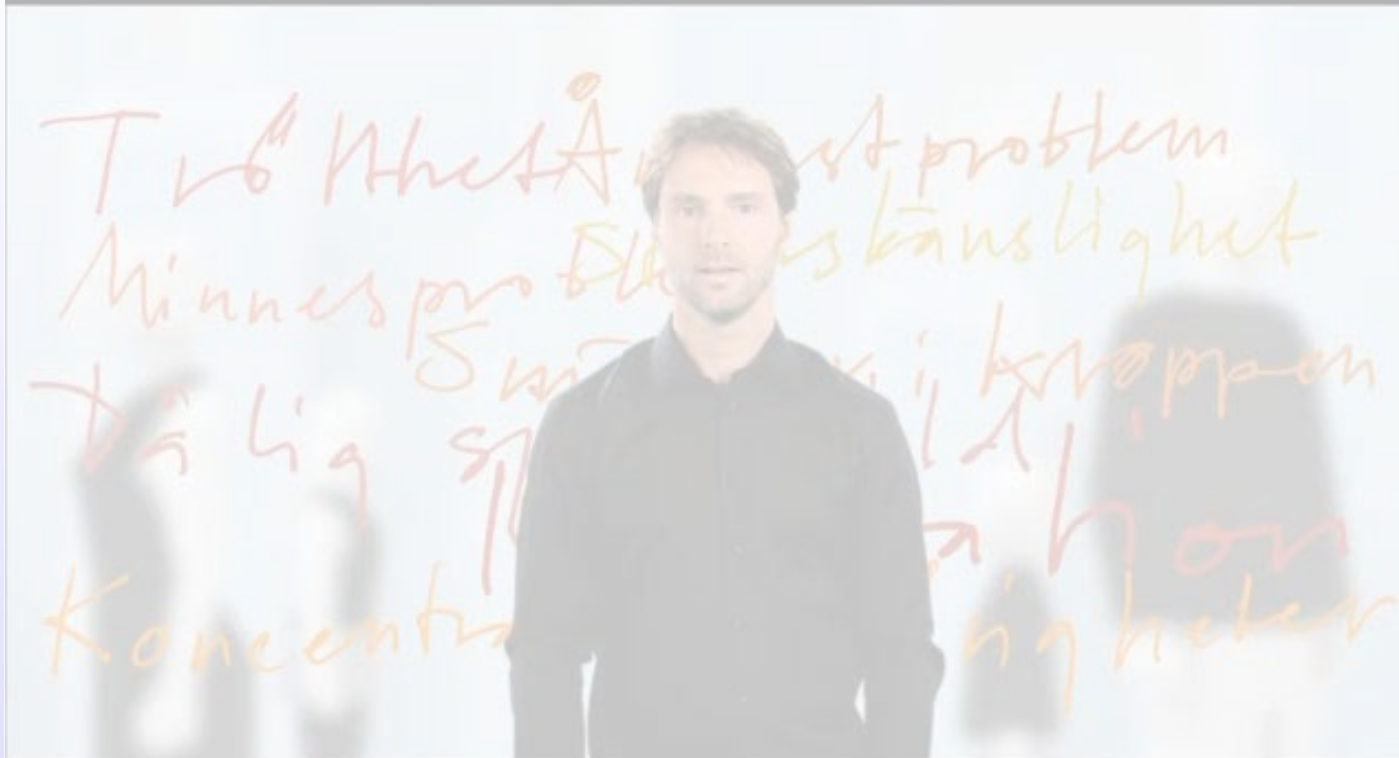
Copingföreläsning

Har du sugget att sprida information om alkohol och andra droger?

Förger PÅ Drugsmart hittar du fakta, tips, utgåes egna berättelser och vägar till hjälp. Du kan också maila dina frågor och prata med våra experter.

Copingföreläsning (5 min)

Brev från Filip

Jag heter Filip och är 16 år. Jag bor med min mamma och pappa och har inga syskon.

Mitt problem är att min pappa dricker. När han dricker blir jag ofta rädd.

Det är väldigt viktigt för mig att min pappa inte dricker mer. Jag vill ha ett bra liv och jag vill ha en bra relation till min pappa. När han dricker, skriker han och blir väldigt arg. En gång gick jag emellan när han tänkte slå henne och då träffade han mig med ett slag i ansiktet. Min pappa bad om ursäkt nästa dag men jag har svårt att förlåta honom. Jag tycker inte om honom längre som jag gjorde förr utan bara önskar att han försvann ur mitt liv.

Jag har sagt till min mamma att hon borde skiljas och hon har sagt att hon ska det, men det händer ingenting. Mina släktingar vet att pappa dricker men de gör ingenting. Det är nästan det värsta. På kvällarna vågar jag inte lägga mig och sova förrän jag hör att mina föräldrar har somnat. Jag brukar sitta vid datorn ganska länge på kvällen. Det går bra i skolan men när jag skall gå hem har jag alltid en klump i magen. Vad ska hända ikväll? Och vad ska hända till helgen? Det kan gå några dagar mellan att han dricker, men då kan varken mamma eller jag kopplas av. Han är nästan lika lättirriterad och arg då fast han är nykter. Ibland tänker jag att bara skulle sticka någonstans men jag vet inte vart jag ska ta vägen och jag har inga pengar. Vad ska man göra? Kan någon ge ett råd till mig som är trött på allt snoföräldern.

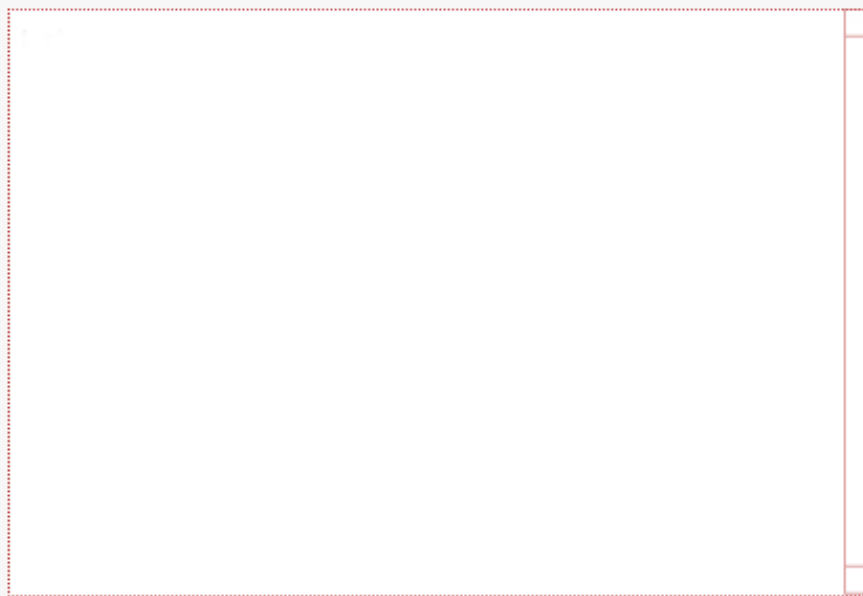
Fyra läsarbrev

4 personer beskriver sin vardag relaterat till coping och alkohol i familjen

Copingövningar – ge förslag hur personerna kan hantera sin vardag

Jag tycker...

Hur skulle du ha gjort? Har du några tips som kan göra livet lite lättare för Emma?
Skriv ner vad du tycker att Emma kan göra och skicka sedan dina förslag.

Förslag kan bara skickas en gång.

Copingövningar:
reflektera över
egna familje-
situationen

Tidsåtgång:
1-2 timmar under ca 1 vecka

Feedback: Personlig med
förslag om hur förhålla sig

Handlingsplan: som
deltagaren får formulera
själv

Utvärdering av Alkohol och Coping

- Syfte:
  - Har programmet någon effekt?
- Frågeställningar:
  - Skillnader i copingbeteende?
  - Förbättringar i psykisk hälsa?
  - Förändringar relaterat till alkohol:
    - » Minska riskabelt dricka
    - » Skjuta upp alkoholdebuten

STUDY PROTOCOL

Open Access

Design of a Web-based individual coping and alcohol-intervention program (web-ICAIP) for children of parents with alcohol problems: study protocol for a randomized controlled trial

Tobias H Elgán^{1*}, Helena Hansson², Ulla Zetterlind², Nicklas Kartengren^{2,3} and Håkan Leifman^{1,3}**Abstract**

Background: It has been estimated that approximately 20% of all Swedish children grow up with parents having alcohol problems, which may result in negative outcomes among these children. Therefore, most Swedish municipalities provide resources for support, but at the same time figures reveal that not even 2% receive support, mainly due to difficulties in identifying and recruiting these children into support programs. Delivering intervention programs to children and adolescents via the Internet seems a promising strategy, but to date, the number of web-based interventions aimed at this target group is very scarce. We have therefore developed a novel internet-delivered therapist assisted self-management intervention called the web-ICAIP (Individual Coping and Alcohol Intervention Program) for adolescents having parents with alcohol problems. The purpose of the program is to strengthen adolescents' coping behavior, improve their mental health, and postponing the onset or decreasing risky alcohol consumption. This paper describes the web-ICAIP and the design of a randomized controlled trial (RCT) to measure the efficacy of this intervention.

Methods/Design: The RCT will include at least 183 adolescents (15-19 year old) who will be randomly allocated to two conditions where one group has access to the web-ICAIP and the other is a waiting list control group. Participants will be recruited from websites containing information and facts for adolescents about alcohol and other drugs. Possible participants will be screened using the short version of the Children of Alcoholics Screening Test (CAST-6). The assessment consists of a baseline and two follow-up measurements taking place after two and six months, respectively. The primary outcomes include the Center for Epidemiological Studies Depression Scale (CES-DC), a coping behavior scale, and also the short version of the Alcohol Use Disorders Identification Test (AUDIT-C). Additional outcomes include the "Ladder of life" which measures overall life satisfaction and questions concerning program adherence.

Discussion: There is an urgent need for developing and evaluating web-based intervention programs which target children having parents with alcohol problems. This study will therefore make an important contribution to this novel field of research.

Trial registration: ISRCTN41545712

Keywords: Children of alcoholics, CoA, Children of alcoholics screening test, CAST, Children of substance abusing parents, individual Coping and Alcohol Intervention Program, ICAIP, Internet-delivered intervention, RCT, Web-based intervention

* Correspondence: tobias.elgan@ll.se
STAD, Stockholm Center for Psychiatric Research and Education,
Department of Clinical Neuroscience, Stockholm County Council Health Care
Production and Karolinska Institutet, Box 6031, SE-141 81, Stockholm, Sweden
Full list of author information is available at the end of the article

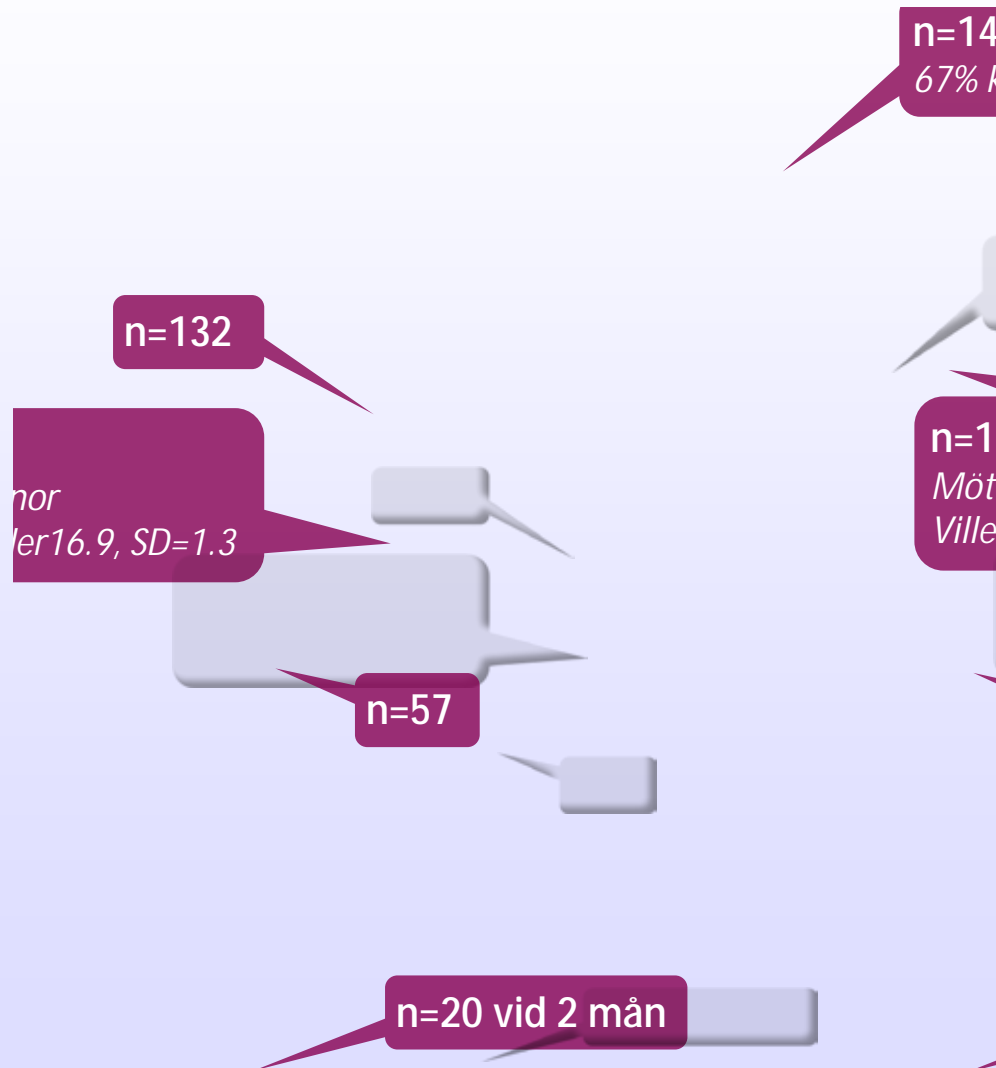
Rekrytering av deltagare

- Påbörjades i augusti 2012:
  - Annonser på webbsidor (sedan aug)
    - » T.ex., drugsmart.com, umo.se, alkoholhjälpen.se
  - Facebook-annonsering (sedan okt)
    - » Cirka 20 deltagare / månad
  - 500 gymnasieskolor kontaktade med brev eller e-mail

Status april, 2013

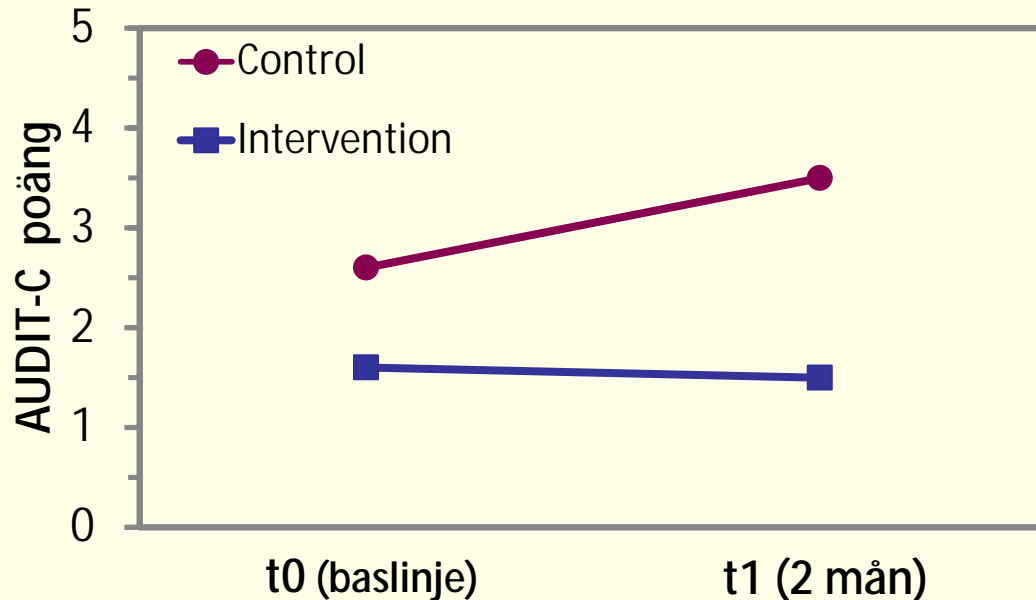

Preliminära resultat (t0)

- Vid baslinjemätningen (t0, n=112)
  - Psykisk hälsa:
    - » 33% måttlig depression
    - » 47% allvarlig depression
  - Copingbeteende:
    - » 45% dysfunktionellt copingbeteende
  - Alkoholkonsumtion:
    - » Nästan 40% riskbruk

Preliminära effektresultat (t1)

- Analyser baserat på litet sample (20 + 33)
- Inga signifikanta skillnader mellan behandlings- och kontrollgrupp avseende psykisk hälsa eller copingbeteende
- Alkoholkonsumtion:

- Ingen signifikant skillnad vid t0
- Signifikant skillnad vid t1 ($p=0.011$)
- Signifikant ökning för kontrollgrupp ($p=0.032$)

Övriga resultat/funderingar

- Hittills drygt 20 som tagit sig igenom programmet
- Hög alkoholkonsumtion (2-4 ggr/mån, 7-10 glas/gång)
  - Dricker för att slappna av / ha roligt
- Hur har de det hemma?
  - *”Den natten de bestämde att de skulle skiljas slog pappa mig jättemycket. Han sa att jag inte är hans dotter och han försökte köra över mig med bilen”* (flicka 17 år)
  - *”Han har gett sig på mig, min mamma och min bror...jag tröttnade och gick till Soc. Det sket sig och hjälpte inte alls...”* (flicka 18 år)

- De flesta har aldrig talat om sin situation med vuxen
- Fångat en grupp ungdomar som är svår att nå med traditionella metoder!
- Har vi fångat rätt målgrupp?
  - Många deltagare mår dåligt
    - » 50% allvarlig depression
  - Webbprogram kanske inte tillräckligt?
  - Stöd för depression?
- Utmaningar:
  - Bortfall?
  - Många tar sig inte igenom programmet
    - » Är programmet för omfattande?

Hur fortsätter vi?

The screenshot shows the DrugSmart website interface. At the top, there is a search bar with the text 'Sök' and buttons for 'Bli medlem' and 'Logga in'. Below the search bar is a navigation menu with buttons for 'Start', 'Missbruk i familjen', 'Local Hero', 'Fakta', 'Kalender', 'Forum', and 'Vuxna'. The main content area features a list of events:

- Rekrytering planeras t.o.m. december 2013
- Databaserad insamling t.o.m. sommaren 2014
- Slutresultat presenteras under 2014/2015
- Permanentning på www.drugsmart.se

Below the list, there is a section titled 'De osynliga barnen' with a brief description of a project. To the right, there are several smaller promotional images with text overlays: 'frågor om droger?', 'Föräldrar för mycket?', 'En studie', and 'Våra gästbloggar!'.

Tack till...

Helena Hansson
(Lunds univ)

Ulla Zetterlind
(Lunds univ)

Nicklas Kartengren
(Nka, tidigare CAN)

